

Saopštenje za javnost

Za objavu!

**Održana panel diskusija u organizaciji TRIAL International u BiH
„U SUSRET MEĐUNARODNOM DANU BORBE PROTIV SEKSUALNOG NASILJA U
SUKOBU: TRI DECENIJE ČEKANJA NA PRAVDU“**

(Sarajevo, 07. juni, 2023) Povodom Međunarodnog dana borbe protiv seksualnog nasilja u sukobu (19. juni), organizovana je panel diskusija pod nazivom „**U susret Međunarodnom danu borbe protiv seksualnog nasilja u sukobu: tri decenije čekanja na pravdu**“ u organizaciji TRIAL International. Ključna tema panela su bili izazovi u procesuiranju ratnih zločina trideset godina nakon početka rata u BiH, sa posebnim akcentom na seksualno nasilje u sukobu i položaj preživjelih žrtava danas.

„Žene koje su preživjele ratno seksualno nasilje nisu žrtve, već heroine koje se bore i danas. Iako počinioči na kraju ne dobiju adekvatan broj godina zatvora za svoja zlodjela, barem su izvedeni pred lice pravde, što pruža određenu satisfakciju“, navela je Midheta Kaloper, predsjednica Udruženja žrtava rata Foča 92-95.

Panelisti su se osvrnuli i na jedno od ključnih rješenja za efikasnije procesuiranje predmeta ratnih zločina, a to je izmjena Strategije za procesuiranje ratnih zločina.

„Strategija za procesuiranje ratnih zločina u našem zakonu ne prepoznaje suđenje u odsustvu, što omogućava zločincima da izbjegnu kaznu tako što napuste državu. Potrebno je pod hitno uvesti ovu zakonsku odredbu kako bi žrtve mogle tražiti pravdu i u slučajevima da počinitelj napusti zemlju“, istakla je Mira Smajlović, pravna ekspertica i donedavna sutkinja Suda BiH.

Iako je određeni broj osumnjičenih za ratni zločin seksualnog nasilja i danas u egzilu u susjednim zemljama, prije svega Srbiji i Hrvatskoj, saradnja između zemalja je danas nešto bolja nego ranije.

„Saradnja u oblasti ratnih zločina između tužilaštava u regiji je znatno napredovala ali su problem ustavne odredbe koje onemogućavaju izručenje vlastitih državljana. Uz to, ne postoji ugovor između BiH i susjednih zemalja kojim bi se omogućilo izručenje vlastitih državljana koji su osumnjičeni za ratne zločine, kao što postoji na primjer za neke oblike organizovanog kriminala, korupcije i pranja novca, koji dozvoljavaju izručenje vlastitih državljana.“, obrazložio je Mersudin Pružan, tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine.

Ono što se pokazalo kao ustaljeno u dosadašnjoj praksi po pitanju izručivanja osumnjičenih za ratne zločine iz susjednih zemalja je procesuiranje nižerangiranih počinalaca. Nažalost na taj način se adekvatno ne kažnjava sistem koji je izdavao naredbe za sprovođenje zločina.

„Regionalna saradnja ne zavisi samo od Tužilaštva BiH, vjerujem da je politika duboko upletena u ovakve slučajeve, i smatram da dosadašnji rad nije dovoljan. Većina presuda koje imamo su osobe sa nižerangiranim statusom, što u konačnici nije dovoljno jer je potrebno procesuirati višerangirane osobe“, navodi **Džana Brkanić** iz BIRN-a.

OSCE misija u Bosni i Hercegovini direktno prati i vrši monitoring sudskih procesa od 2014. godine, a dosadašnje djelovanje na procesuiranju osoba koje su počinile zločin seksualnog nasilja u konfliktu ocjenjuju kao neadekvatno i nedovoljno.

„Ono što se u procesuiranju dešava u BiH je jako bitno i za druge zemlje, jer su ovdje ti zločini bili masovni i sve što se radi u Bosni i Hercegovini predstavlja mapu puta za druge zemlje i pokazuje kako da se ti procesi adekvatno sprovode“, naglašava **Antonietta Trapani** ispred misije OSCE-a u BiH.

Vremenski faktor igra ključnu ulogu u svim navedenim procesima koji mogu ubrzati rješavanje ovakvih slučajeva. Od završetka rata u BiH su prošle skoro tri decenije, a protok vremena sve više smanjuje mogućnosti za put pravde kroz sudske postupke.

kraj